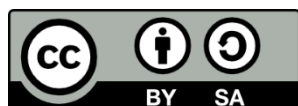

METODICKÝ LIST K IMPLEMENTACI EVALUAČNÍHO/AUTOEVALUAČNÍHO NÁSTROJE DO VÝUKY BUDOUCÍCH UČITELŮ

Jitka Vítová

ZÁVĚREČNÁ BLOKOVÁ PRAXE

Obsah

1. Oblast pilotní implementace EAN	2
2. Cíle a rozvíjené kompetence.....	2
3. Realizace implementace EAN	2
4. Podněty k autoevaluaci a formativnímu hodnocení	3
5. Použité zdroje	3
6. Rozšiřující zdroje poznatků k samostudiu.....	3

1

1. OBLAST PILOTNÍ IMPLEMENTACE EAN

Název předmětu: Závěrečná bloková praxe

Ročník a semestr: 5. ročník, zimní semestr

Rozsah: seminář, 10 hod

2. CÍLE A ROZVÍJENÉ KOMPETENCE

Cílem implementace dotazníku ukazatel inkluze v předmětu závěrečná bloková praxe je zvýšit na základě vlastní a vrstevnické zkušenosti povědomí o inkluzivním školství. Úkolem studenta je porovnat rozdíly v běžné škole, speciální škole a alternativní škole a uvědomit si, že nelze automaticky předpokládat, že jsou sledované oblasti na jedné či druhé škole lépe rozvinuty pouze na základě klasického rozřazení: běžná, speciální, alternativní škola. Diskuse v rámci reflexní skupiny umožňuje vyměnit si vzájemné zkušenosti studentů, což přispívá k větší autenticitě, a poskytnout jim zpětnou vazbu k popisované zkušenosti v kontextu české legislativy.

Dotazník ukazatel inkluze (Booth, Ainscow, 2007) mapuje svými otázkami tři oblasti: inkluzivní kulturu ve škole, inkluzivní politiku školy a inkluzivní praxi školy. Svoji koncepcí je ojedinelý a zároveň koresponduje s profilem inkluzivního učitele podle Evropské agentury pro speciální vzdělávání (2012, s. 7), která definuje čtyři hodnotové pilíře výuky a učení jako základ práce inkluzivních učitelů:

- „Respektovat hodnoty diverzity žáků, tj. odlišnost je chápána jako zdroj a přínos pro vzdělávání.“
- Podpora všech žáků, tj. učitelé mají vysoká očekávání ohledně výsledků vzdělávání všech žáků.
- Spolupráce a týmová práce jsou zásadními součástmi přístupu každého učitele.
- Osobní profesní rozvoj – vyučování je činnost, při níž se učíme, a učitelé mají zodpovědnost za své celoživotní vzdělávání.“

Znalosti: Student získává hlubší znalosti o inkluzivním klimatu školy a seznamuje se s možnostmi využití evaluačního nástroje v pedagogické praxi.

Dovednosti: Student rozvíjí své pozorovací a komunikační dovednosti. Student porovnává výsledky svého pozorování s odpověďmi učitelů. Student posoudí použitý dotazník – přínosy a rizika na základě vlastní zkušenosti.

Způsobilosti: Student je schopen použít evaluační nástroj a vyhodnotit jej.

3. REALIZACE IMPLEMENTACE EAN

Pokyny k plnění závěrečné blokové praxe dostávají studenti již na konci 4. ročníku. Dotazník ukazatel inkluze znají již z předchozích let studia a mají ho k dispozici ke stažení a on-line podobě v Moodle. Praxi konají ve školách zřízených podle paragrafu 16 odstavce 9 školského zákona a v alternativních školách: Montessori, Waldorf, program Začít spolu (Step by step), škola s Jenským plánem, Scio škola, svobodná/demokratická škola, škola s Daltonským

plánem, škola s prvky Freinetovské pedagogiky. Studenti si praxi domlouvají dle svého výběru a na konci semestru se účastní skupinové reflexe.

4. PODNĚTY K AUTOEVALUACI A FORMATIVNÍMU HODNOCENÍ

Sebehodnocení a formativní hodnocení hrají stěžejní roli v inkluzivním vzdělávání. S teoretickými koncepcemi a praktickými ukázkami se studenti setkávají ve výuce v průběhu celého studia. Z reakcí studentů vyplývá, že často je pro ně přínosnější osobní zkušenost z praxe, kde učitel i škola, na které vykonávají praxi představují určitý identifikační vzor učitelské profese.

Z diskuzí se studenty vyplynulo, že pro některé byl dotazník ukazatel inkluze příliš složitý, podle jejich slov „nebyl dostatečně konkrétní“, jinými studenty byl hodnocen pozitivně „překvapivě na něj šlo odpovědět rychle, zabral méně času, než čekali, uvědomili si, že chtějí pracovat spíše v alternativní či speciální škole.“ Obecně lze konstatovat, že vyplnění dotazníku bylo snazší pro studenty, kteří již mají pracovní zkušenost ve školství. Lépe rozumí jednotlivým položkám dotazníku. Někteří studenti uvedli, že si lépe uvědomili své silné a slabé stránky a do budoucna budou přemýšlet o práci ve speciálním či alternativním školství.

Dlouhodobé používání dotazníku ukazatel inkluze na všech typech škol umožňuje studentům porovnání skutečnosti a uvědomění si, na co se mohou zaměřit ve své profesi učitele, ale zároveň přispívá k uvědomění si, jaký typ školy jim vyhovuje a kde a za jakých podmínek by chtěli pracovat. V případě kombinované formy studia přináší možnost porovnání s kmenovou školou, přispívá k výměně zkušeností mezi učiteli a uvědomění si, co lze na kmenové škole implementovat, a tím přispívá k rozvoji inkluzivního klimatu.

5. POUŽITÉ ZDROJE

BOOTH, T., AINSCOW, M. *Ukazatel inkluze. Rozvoj učení a zapojení ve školách*. Praha: Rytmus, 2007. Dostupné na: https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ukazatel_inkluze.pdf

Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání (2012) *Profil inkluzivního učitele*, Odense, Dánsko: Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání. Dostupné na: https://www.european-agency.org/sites/default/files/profile_of_inclusive_teachers_cs.pdf

6. ROZŠIŘUJÍCÍ ZDROJE POZNATKŮ K SAMOSTUDIU

ADAMUS, P. *Metodika hodnocení kvality inkluzivní školy*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2015

BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. et al. *Inkluze ve škole a ve společnosti jako interdisciplinární téma*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2016.

FINKOVÁ, D., LANGER, J. *Determinanty inkluze osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015.

HÁJKOVÁ, V., STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání*. Praha: Grada, 2010.

HAVEL, J. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na 1. stupni základní školy jako východisko inkluzivní didaktiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2014.

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

LÁBUSOVÁ, A., TANNENBERGEROVÁ, M., Z., SVOBODA, Z. *Pyramida kvalitní – inkluzivní školy*. 30. 3. 2020. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/oblasti-podpory/vzdelavani/pyramida-kvalitni-skoly/>.

LECHTA, V. (ed.). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál, 2016.

SVOBODA, Z., ZILCHER, L. a kol. *Koordinátor inkluze ve škole*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2020.

SVOZIL, B., FOIST, V. *Strategický management inkluzivní školy*. Praha: Liga lidských práv, 2016.

ŠMELOVÁ, E., SOURALOVÁ, E., PETROVÁ, A. *Společenské aspekty inkluze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

Metodický list je doplněn následujícími přílohami:

Příloha 1: Ukazatel inkluze

Příloha 2A: Ukázka vyplněného ukazatel inkluze – speciální školství 1

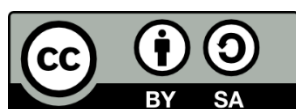
Příloha 2B: Ukázka vyplněného ukazatel inkluze – speciální školství 2

Příloha 3A: Ukázka vyplněného ukazatel inkluze – alternativní školství 1

Příloha 3B: Ukázka vyplněného ukazatel inkluze – alternativní školství 2

Příloha 4: Ukázky odpovědi studentek – diskuze

4

Toto dílo METODICKÝ LIST K IMPLEMENTACI EVALUAČNÍHO / AUTOEVALUAČNÍHO NÁSTROJE HODNOCENÍ STUDENTŮ DO VÝUKY BUDOUCÍCH UČITELŮ je licencováno pod licencí Creative Commons 4.0 ve variantě BY-SA. Licenční podmínky navštivte na adrese creativecommons.org [ZDE](#).

